

PM om arvet enligt G Halls testamentsförordnande kan anses ha bildat en stiftelse m.m.

Bakgrund

Den 16 augusti 2023 delgavs Region Gotland kallelse till bouppteckning efter den framlidne Georg Hall, eftersom regionen (genom dess gymnasium) hade insatts som universell testamentstagare. Av testamentet framgick följande förordnande; *"Hela min resterande kvarlåtenskap, efter att alla kostnader betalats, skall tillfalla Gymnasieskolan i Visby Restaurang o Livsmedelslinjen utgörande en stipendiefond. Detta skall vara som en uppmuntran till den elev som visar båg o fallenhet för yrket."*

Den 30 augusti 2023 förklarade Regionstyrelsen i Region Gotland att regionen var intresserad av att ta emot och verkställa testators vilja.

Den 20 mars 2024 erhöll med anledning av arvskiftet efter Georg Hall en inbetalning om 726 164,47 kr.

Enligt 10 kap. 1 § stiftelselagen ska en stiftelse vara registrerad. Enligt 2 § ska förvaltaren anmäla stiftelsen för registrering senast sex månader efter det att stiftelsen bildades.

Av 10 kap. 11 och 13 §§ stiftelselagen framgår bland annat följande. Registreringsmyndigheten ska ingripa, om det kan antas att en stiftelse inte följer bestämmelserna i denna lag eller annan författning i fråga om anmälan för registrering i stiftelseregistret. Registreringsmyndigheten kan förelägga förvaltaren att göra anmälan för registrering i stiftelseregistret. Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Registrerings- och tillsynsmyndigheten är för Region Gotlands del Länsstyrelsen i Stockholms län

Den 14 augusti 2024 tillskrev regionen länsstyrelsen och förklarade omständigheterna jämte tolkningen att det inte var fråga om en stiftelsebildning, bl.a. då det anges att beloppet ska tillfalla regionen, som

behövde anmälas. Vidare begärde regionen att länsstyrelsen i beslut prövade om det förelåg anmälningsskyldighet.

Den 15 augusti 2024 svarade länsstyrelsen att den inte kunde pröva anmälningsskyldigheten i och för sig

Någon rimlig möjlighet att få frågan om anmälningsskyldighet prövad för sig bedöms således inte föreligga.¹ Regionen behöver därför välja ett förhållningssätt till hur arvet och ändamålet ska hanteras till vidare.

Skäl för regions bedömning att en stiftelse inte bildats

En stiftelse bildas enligt 1 kap. 2 § första stycket stiftelselagen genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål

Enligt regionens mening har testator genom ordalydelsen *tillfalla gymnasieskolan* inte avsett att förmögenheten ska förvaltas självständigt.² Det styrks även av att inga närmare bestämmelser meddelats om förvaltningen exempelvis om konsolidering. Att det inte finns av testator uppställda hinder emot utdelning av allt kapital innebär att inte heller varaktighetskriteriet kan anses uppfyllt.

Ett krav på konsolidering hade för övrigt förhindrat en fullgörande av ändamålet, eftersom avkastningen utöver konsolideringen hade gått åt till att täcka de administrationskostnader som följer av stiftelselagens krav. Enligt regionens erfarenhet krävs en förmögenhet runt en miljon kronor för att generera avkastning som även räcker till utdelning av stipendier. Mindre stiftelser har på regionens ansökan hos Kammarkollegiet permuterats. En förmögenhetsbildning med konsolideringskrav som initialt vore permutationsmässig kan inte anses varaktig.

Regionen gör således fortsatt tolkningen att det inte föreligger en stiftelse och därför behövs inte heller något anmälas för registrering i stiftelseregistret. Eftersom omständigheterna har påtalats för tillsynsmyndigheten, får det anses ankomma på den om den genom tillsyn önskar utreda saken vidare.

Konsekvenser

---

¹ Hypotetiskt skulle en negativ fastställsetalan i tingsrätten kunna komma ifråga, Men det är oklart vem som skulle vara regionens motpart i en sådan tvist.

² Se prop. 1993/94:9 s. 106.

Fullgörande av ändamål

Av 22 kap. 2, 6 och 7 §§ ärvdabalken följer att regionen ska verkställa ändamålsbestämmelsen i Georg Halls testamente och att underlåtelse därvid kan föranleda talan från arvinge m.fl. I vissa fall kan även länsstyrelsen föra talan om bristande verkställighet.

Erhållet arv/belopp ska därför placeras enligt regionens regler för medelsförvaltningen på ett särskilt konto. Utdelning till stipendiater ska dokumenteras. Testatorn Georg Halls minne bör hedras genom att namnge kontot på lämpligt sätt och vid utdelning etc. Det hela bör göras enkelt att följa upp.

Det kan noteras att genom att inte vara stiftelse, kommer det att finnas mer medel tillgängliga för utdelning till destinatärerna. Det beror på att förvaltningskostnaderna som följer med en stiftelse i stort sett uteblir.

Handlingar

En stiftelses handlingar anses som huvudregel inte vara allmänna handlingar.³ Eftersom det inte bedöms vara fråga om en stiftelse får frågan om allmänna handlingar avgöras enligt vad som gäller för en kommunal myndighet enligt tryckfrihetsförordningen.

I tjänsten

Patrik Pettersson, chefsjurist
e-post: patrik.pettersson@gotland.se
tfn: 0498-269227

---

³ Se HFD 2020 ref. 38